

Jaarstukken 2016

Datum: 11 mei 2017

 MAZARS *CJO 11/5/2017*
MAZARS PAARDEKOOPER HOFFMAN N.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
1 VOORWOORD DOOR DE RVC	3
2 VERSLAG VAN HET DIRECTIETEAM	4
2.1 INLEIDING.....	4
2.2 ACTIVITEITEN 2016.....	4
2.3 RESULTATEN 2016.....	5
2.4 RISICO'S.....	6
2.5 VOORUITBLIK 2017-2019.....	7
3 JAARREKENING	8
3.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2016.....	8
3.2 WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2016.....	9
3.3 TOELICHTING EN GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING.....	10
3.4 TOELICHTING OP DE BALANS.....	11
3.5 NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN.....	14
3.6 TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING.....	14
3.7 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM.....	15
3.8 OVERIGE GEGEVENS.....	16
4 ONDERTEKENING JAARVERSLAG EN JAARREKENING	17
5 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	18

 MAZARS *COO 11/5/2017*
MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN N.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

1 Voorwoord door de RvC

Voorwoord door de Raad van Commissarissen (RvC).

Het jaar 2016 is voor het FSFE een enerverend jaar geweest en ‘dus’ ook voor de RvC. In het bijzonder is de RvC in het tweede halfjaar van 2016 als toezichthouder zéér intensief doende geweest met de governance van het FSFE. Diverse (extra) overleggen met zowel de directie als met de aandeelhouder (de provincie Fryslân) zijn gevoerd om te bezien of de bestaande invulling van de managementstructuur van het FSFE, zoals die vanaf de start van het Fonds in 2014 bestond, aanpassingen behoeft. Deze overleggen hebben geleid tot enige wijzigingen in de governance en zijn met ingang van 1 januari 2017 als zodanig doorgevoerd. Alle betrokken partijen hebben in goede harmonie met deze wijzigingen ingestemd.

Als RvC kijken wij terug op goede resultaten van het FSFE over het boekjaar 2016. Naar onze mening draagt het FSFE effectief bij aan het minder afhankelijk worden van de provincie Fryslân van fossiele brandstoffen. Door diverse externe omstandigheden, zoals o.m. de zéér lage financieringsrentes in de markt, was het voor het FSFE niet altijd gemakkelijk concurrerende financieringsaanbiedingen te doen. Want, de rentetarieven van het FSFE mogen niet op ‘staatssteun-tarieven’ lijken! Gelukkig biedt het FSFE niet alleen financiering aan, maar ook veel kennis op het gebied van duurzame energietechnieken, hetgeen bij de projecten zeer gewaardeerd wordt. Veelal kunnen andere financiers deze kennis niet bieden en wordt een renteverskil daarvoor geaccepteerd. Het FSFE-team doet veel aan acquisitie om interessante projecten als ‘klant’ te verwerven. Kortom, er is veel ‘werk aan de winkel’ en het FSFE team zet zich daar enthousiast voor in.

De contacten vanuit de RvC met zowel de leden van de directie als met vertegenwoordigers van de provincie Fryslân als aandeelhouder zijn veelvuldig en plezierig geweest, zowel in de formele vergaderingen als daarbuiten in meer individuele situaties met leden van de RvC.

Wij willen graag onze grote dank en waardering uitspreken aan de leden van het FSFE-team voor hun inzet en bereikte resultaten in 2016, alsmede voor de samenwerking met hen.

Namens de RvC,

Bart Jan Krouwel
Voorzitter

 MAZARS

 CJO 11/5/2017

 MAZARS PAARDEKOOPER HOFFMAN N.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

2 Verslag van het directieteam

2.1 Inleiding

Voor de provincie Friesland is het realiseren van energietransitie naar een duurzame energievoorziening een belangrijk speerpunt. Om die reden heeft de provincie het FSFE opgezet. Dit Fonds helpt ondernemers in de (co)financiering van projecten in Friesland.

De missie van het FSFE is om energietransitie-projecten in de provincie Friesland mogelijk te maken zonder de markt te verstoren.

De FSFE organisatie bestaat uit een 'front office' met Leeuwarden als basis, een 'back office' in Amersfoort, een Raad van Commissarissen (RvC) en een Investeringscommissie (IC).

De front office initieert, ontwikkelt en beoordeelt financieringsaanvragen. Tevens onderhoudt de front office het klantcontact, nadat financiering is verstrekt. De backoffice draagt zorg voor administratie, kwaliteitscontrole, risk management en beheer.

Vanaf de start van het fonds 10.11.2014 tot 31.12.2016 hebben in totaal 40 transacties een positief advies ontvangen van de IC. De totale projectwaarde voor deze 40 is €101,4 miljoen, waarvan het FSFE €38,7 miljoen financiert.

In 2016 bedroeg de totale projectomvang van mede door het FSFE mogelijk gemaakte projecten €64 miljoen. Daarvan financiert het FSFE €24 miljoen. De cofinanciering bedroeg dus ongeveer 2/3 van de totale projectomvang. Deze verhouding is in lijn met de bieding en de doelstellingen/verwachtingen voor toekomstige financieringen.

Het FSFE verstrekt financieringen in de vorm van achtergestelde leningen, senior leningen en aandelenkapitaal. Voor de langere termijn is onze verwachting dat het FSFE vooral achtergestelde leningen en ander eigen vermogen zal verstrekken. Wij zien een trend dat banken steeds meer bereid zijn om senior leningen te verstrekken. Crowdfunding voor het junior deel van een financiering is in opkomst. Vanwege de risico's van achtergesteld geld en daarmee de vereiste van specialistische kennis, verwachten wij niet dat Crowdfunding op grote schaal in de behoefte van achtergesteld geld gaat voorzien. Hier blijft daarom een zeer belangrijke (en zelfs toenemende) rol voor gespecialiseerde fondsen zoals het FSFE liggen.

2.2 Activiteiten 2016

Het financieringsproces (de dealflow) kenmerkt zich door een aantal fases:

- Het identificeren van mogelijk te financieren projecten
- Het indienen van de aanvraag voor een projectfinanciering
- Bespreken van de aanvraag in de IC, met een advies als gevolg
- In geval van een positief IC advies én cofinanciering volgt het passeren van de financiering (de closing)

 MAZARS *COO 11/5/2017*

MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN N.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

Het afgelopen jaar lag de focus bij het genereren van dealflow op:

- Het structureren en arrangeren van grote lopende projecten zoals Biogas Leeuwarden, Windpark Fryslân en Thialf. Deze projecten zijn inmiddels door het FSFE gefinancierd;
- Het opbouwen van een zonnestroomportfolio. Hiervoor is het product “Zon op het MKB” ontwikkeld en zijn rondom dit product verschillende marketingactiviteiten uitgevoerd;
- Het opbouwen van kennis en een Fries netwerk ten aanzien van mestvergisting.

Naast de opbouw van de dealflow en het ontwikkelen van deals, is in 2016 veel energie gestoken in het passeren van een groot aantal transacties met een positief advies. Er is ook veel tijd besteed aan het begeleiden en beheren van al gepasseerde transacties.

Het FSFE is een nieuw initiatief dat steeds bekender wordt bij de Friese ondernemers. De partijen, die met duurzame energie bezig zijn, weten het FSFE inmiddels te vinden. Om een bredere groep aan te spreken zijn in 2016 o.a. de volgende marketingactiviteiten ondernomen:

- Realisatie van een toegankelijker website;
- Verspreiding persberichten;
- Presentaties bij verschillende evenementen in Friesland;
- Organisatie van een jaarlijks netwerkevenement;
- Organisatie van kaatsevenement voor co-financiers;
- Organisatie van maandelijkse borrels;
- Koude acquisitie binnen specifieke doelgroepen;
- Samenwerking met andere regionale energiefondsen;

Er is in 2016 een start gemaakt met het standaardiseren van een aantal beheertaken door de backoffice. Zo werken we momenteel aan een gestandaardiseerd revisieproces, inclusief bijbehorende rapportage over de uitstaande financieringsportefeuille. De front office ontwikkelt deze methode en verstrekt zo binnen het kader van compliance informatie over lopende financieringen aan de backoffice. Aan de hand daarvan kan de backoffice vervolgens bepalen of en hoe eventueel maatregelen vereist zijn, om de portefeuille gezond te houden.

2.3 Resultaten 2016

In 2016 is de IC zeven keer bijeengekomen. Dit heeft uiteindelijk geleid tot:

- Positief advies: 23 transacties (21 in 2015), inclusief vier transacties Zon op MKB.
- Passeren (closing): 19 transacties. (8 in 2015)

Tabel 1 op de volgende pagina toont het closing-overzicht per sector.

De maatschappelijke impact op energietransitie en werkgelegenheid, zijn in lijn met de planning. Om dit onafhankelijk te controleren vindt er begin 2017 een audit plaats door een onafhankelijke adviseur.

 MAZARS *COO 11/5/2017*
MAZARS PAARDEKOOPER HOFFMAN N.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

Sector	# Transacties	Bedragen
Zon	10	€ 5.672.319
Wind op land	1	€ 7.000.000
Geothermie & aardwarmte	0	€ 0
Biomassa	4	€ 1.351.538
Energiebesparing / mobiliteit	4	€ 4.445.000
Totaal aantal transacties	19	€ 18.468.857

Tabel 1. Closing-overzicht per sector

Het financiële resultaat in 2016 is conform budget en jaarplan. Aangezien de eerste jaren geïnvesteerd wordt en er nog beperkte inkomsten zijn, draait het FSFE de eerste jaren verlies. De verwachting is dat het FSFE in 2018 break-even zal draaien, om vervolgens vanaf 2019 winstgevend te zijn.

2.4 Risico's

FSFE heeft per 31.12.2016 bij 22 ondernemingen in totaal voor €20.845.009 aan vermogen uitstaan in de vorm van:

- 20 senior leningen
- 8 achtergestelde leningen
- 1 rekening-courant krediet
- 5 participaties

De risico classificatiematrix toont de indeling van deze 34 uitgezette vermogensdelen naar risicocategorie. In elke cel staan het aantal vermogensdelen en de omvang daarvan. Van de leningen is de schuldrest vermeld.

		Zekerheidspositie					Totalen per risicoclassificatie
		1. Zeer ruim gedekt	2. Ruim gedekt met hypotheek	3. Gedekt met zekerheden / hypotheekrecht	4. Zekerheden gevestigd met onderdekking	5. Niet gedekt	
Risicoclassificatie	1. Geen risico						
	2. Beperkt risico		6 € 1.626.619	6 € 2.635.050	3 € 1.228.331		15 € 5.690.000
	3. Redelijk groot risico		3 € 382.953	2 € 2.984.242	4 € 1.025.478	2 € 64.850	11 € 4.457.524
	4. Groot risico		1 € 2.925.000		1 € 3.600.000	8 € 636.000	7 € 7.061.000
	5. Zeer groot risico				1 € 3.636.486		1 € 3.636.486
	Totalen per zekerheidspositie		10 € 4.934.572	8 € 5.819.293	9 € 9.390.295	7 € 700.850	34 € 20.845.009

Tabel 2. Verdeling uitstaande financieringen naar risicocategorie

MAZARS

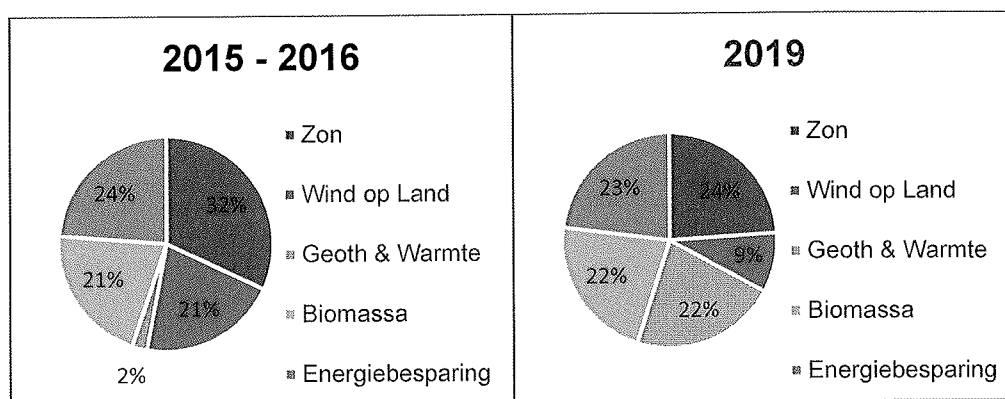
600 11/5/2017

MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN N.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

2.5 Vooruitblik 2017-2019

De financiële doelstelling is om €20-25 miljoen per jaar te investeren. Het FSFE heeft ook als doelstelling een portfolio op te bouwen, gespreid over de verschillende duurzame energietechnieken. Met één groot project voor windenergie, is de huidige portfolio nog niet in balans. Er valt voorlopig geen ander groot windenergie project te verwachten. Aangezien de groei in de andere sectoren wel doorgaat, is de verwachting dat de komende jaren de portefeuille meer in balans komt. De kans bestaat daarbij dat PV zonprojecten tijdelijk oververtegenwoordigd zullen zijn.

Inmiddels is het FSFE team compleet en neemt de naamsbekendheid toe. Om de doelstellingen te realiseren willen we de naamsbekendheid niettemin nog verder versterken.

11 mei 2017

Bert van der Weerd, Michel Hendriks & Egbert Ludwig
Directieteam FSFE BV.

MAZARS *COO 11/5/2017*
 MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN N.V.

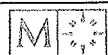
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

3 Jaarrekening

3.1 Balans per 31 december 2016

Na resultaatsbestemming
(x € 1,-)

Activa	31-12-2016	31-12-2015
Financiële vaste activa		
1 Participaties	299.850	189.850
2 Leningen	16.276.822	2.772.183
3 Achtergestelde leningen	3.993.337	2.755.000
	<u>20.570.009</u>	<u>5.717.033</u>
Vlottende activa		
4 Rekening-courant krediet	200.000	200.000
5 Vorderingen en overlopende activa	385.654	163.042
6 Liquide middelen	1.608.952	5.115.022
	<u>2.194.606</u>	<u>5.478.064</u>
Totaal activa	<u>22.764.615</u>	<u>11.195.097</u>
Passiva		
Eigen vermogen		
7 Gestort kapitaal	11.750.000	10.000.000
8 Overige reserves	-3.691.697	-2.403.904
	<u>8.058.303</u>	<u>7.596.096</u>
Langlopende schulden		
9 Aangetrokken leningen	5.250.000	0
Kortlopende schulden		
10 Nog op te nemen leningen	9.150.727	3.433.539
11 Crediteuren	0	7.000
12 Overige kortlopende schulden	305.585	158.462
	<u>9.456.312</u>	<u>3.599.001</u>
Totaal passiva	<u>22.764.615</u>	<u>11.195.097</u>

MAZARS

(2011/15/2017)

MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN N.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

3.2 Winst- en verliesrekening over 2016

Realisatie t/m 31 december 2016 (× € 1,-)

	2016	2014-2015*
13 Rentebaten	540.416	254.033
14 Rentelasten	-176.498	-121.480
Renteresultaat	363.918	132.553
15 Opbrengsten uit participaties	0	0
Som der bedrijfsopbrengsten	363.918	132.553
16 Management fee	-1.478.620	-2.331.670
17 Kosten Raad van Commissarissen	-49.515	-85.514
18 Kosten investeringscommissie	-36.687	-42.981
19 Overige kosten	-11.889	-76.292
Personeels- en andere beheerskosten	-1.576.711	-2.536.457
20 Afwaardering op participaties en leningen	-75.000	0
Som der bedrijfslasten	-1.651.711	-2.536.457
Resultaat	-1.287.793	-2.403.904

* Het vorige boekjaar was een verlengd boekjaar van 25 augustus 2014 t/m 31 december 2015.

MAZARS

CUO 11/5/2017

 MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN N.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

3.3 Toelichting en grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening van FSFE is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor Jaarverslaggeving.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij het anders staat vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Participaties (1)

Participaties worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, onder aftrek van noodzakelijk geachte afwaarderingen op grond van de situatie bij de betrokken ondernemingen. Een voorheen opgenomen waardeverminderverslies wordt teruggedenomen indien de indicatie van de waardevermindering objectief aantoonbaar is weggenomen.

Leningen, achtergestelde leningen en rekening-courant krediet (2, 3 en 4)

De verstrekte leningen en kredieten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze leningen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Deze waarderingsgrondslag is in de praktijk gelijk aan de nominale waarde. Eventuele bijzondere waardeverminderingen worden in mindering gebracht op de geamortiseerde kostprijs en verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Met een aantal leningnemers is de afspraak gemaakt dat zij de over de verslagperiode verschuldigde rente op een later tijdstip zullen betalen (grace period). Als met de leningnemer is afgesproken dat de rentebetaling binnen één jaar zal plaatsvinden, dan wordt de rente verantwoord onder 'Vorderingen en overlopende activa' (balanspost 5). Als de rentebetaling niet binnen een jaar zal plaatsvinden, dan wordt de rente toegevoegd aan het uitstaande leningsbedrag (balanspost 2 of 3).

Latente belastingvordering (niet gewaardeerd)

FSFE BV heeft vanaf de oprichting op 25 augustus 2014 tot en met 31 december 2016 verliezen geleden van in totaal € 3.691.697. FSFE is belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting en op basis van regelgeving van de Belastingdienst mag dit verlies in de komende 9 jaar verrekenend worden met de belastingafdracht over positieve resultaten. De winstgevendheid van FSFE zal toenemen naarmate meer leningen zijn verstrekt en de verwachting is dat het fonds vanaf 2020 voldoende positieve resultaten zal behalen om de verliezen over 2014-2016 te verrekenen. De latente belastingvordering die hier uit voortkomt is echter niet opgenomen, omdat vanuit het voorzichtigheidsbeginsel bezien de periode waarin de belastingvordering wordt terugverdiend (5 jaar) relatief lang is.

MAZARS

 60 11/5/2017

 MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN N.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

3.4 Toelichting op de balans

Financiële vaste activa

1. Participaties

Per 31 december 2016 is FSFE de volgende participaties aangegaan:

<i>Naam</i>	<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Verkrijgingsprijs</i>	<i>Aandeel in het geplaatste kapitaal</i>
Biogas-Leeuwarden B.V.	Leeuwarden	€ 14.850,-	33,0%
Biolease Nederland B.V.	Leeuwarden	€ 60.000,-	30,0%
Friesland Zon B.V.	Leeuwarden	€ 50.000,-	20,0%
Happy Whale Friesland B.V.	Groningen	€ 50.000,-	33,3%
Watt Car B.V.	Leeuwarden	€ 125.000,-	41,7%

Het verloop van de participaties is als volgt:

Stand per 1 januari 2016	189.850
Investeringen	110.000
Desinvesteringen	0
Afwaardering	0
Teruggenomen waardevermindering	0
Stand per ultimo	299.850

2. Leningen

Het verloop van de leningen is als volgt:

Stand per 1 januari 2016	2.772.183
Nieuw ingegane leningen	15.150.329
Afgelost	-1.645.690
Afwaardering	0
Teruggenomen waardevermindering	0
Stand per ultimo	16.276.822

Dit betreft 20 verstrekte leningen aan 18 verschillende ondernemingen. De leningen hebben verschillende aflossingstermijnen en de rente varieert tussen 3,6% en 11,0%.

 MAZARS

 000 11/5/2017

 MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN N.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

3. Achtergestelde leningen

Het verloop van de achtergestelde leningen is als volgt:

Stand per 1 januari 2016	2.755.000
Nieuw ingegane leningen	2.913.528
Afgelost	-1.600.191
Afwaardering	-75.000
Teruggenomen waardevermindering	0
Stand per ultimo	3.993.337

Dit betreft 8 verstrekte leningen aan 7 verschillende ondernemingen. De leningen hebben verschillende aflossingstermijnen en de rente varieert tussen 6,5% en 8,0%.

Eén van de gefinancierde ondernemingen is in liquiditeitsproblemen gekomen en de financiering aan deze onderneming is teruggebracht tot het reeds opgenomen leningbedrag en de daarover verschuldigde rente (in totaal circa € 75.000). De onderneming werkt aan een doorstart, maar het is zeer onzeker of deze lening wordt terugbetaald. Om die reden wordt op de portefeuille achtergestelde leningen een bijzondere waardevermindering genomen van € 75.000,-.

Vlottende activa

4. Rekening-courant krediet

Het verloop van het rekening-courant krediet is als volgt:

Stand per 1 januari 2016	200.000
Nieuw ingegane leningen	0
Afgelost	0
Stand per ultimo	200.000

5. Vorderingen en overlopende activa

Hieronder zijn opgenomen:

Debiteuren	374.755
Te ontvangen rente op leningen	0
Te ontvangen rente op spaargelden	9.160
Overige vlottende activa	1.739
Stand per ultimo	385.654

- De post debiteuren van € 374.755 bestaat uit rentebetalingen en aflossingen die leningnemers per 31 december 2016 verschuldigd waren aan FSFE. Deze bedragen zijn inmiddels in januari 2017 ontvangen.
- Over de spaartegoeden die FSFE gedurende 2016 heeft aangehouden, ontvangt het van de bank nog een rente van € 9.160,-.
- Overige vlottende activa betreffen facturen die FSFE heeft betaald, maar ten laste hadden moeten komen van de fondsbeheerder (Stichting SVn). Deze kosten zullen alsnog aan de fondsbeheerder worden doorbelast.

MAZARS PAARDEKOOPER HOFFMAN N.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

6. Liquide middelen

Liquide middelen à € 1.608.952 worden aangehouden op rekeningen bij ING Bank N.V. en Rabobank Nederland (Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A.).

Eigen vermogen7. Gestort kapitaal

Stand per 1 januari 2016	10.000.000
Kapitaalstortingen	<u>1.750.000</u>
Stand per ultimo	11.750.000

De provincie Fryslân is 100% aandeelhouder van FSFE.

8. Overige reserves

Stand per 1 januari 2016	-2.403.904
Resultaat lopend boekjaar	<u>-1.287.793</u>
Stand per ultimo	-3.691.697

In de balans is het voorstel verwerkt om het resultaat over 2016 van € -1.287.793 ten laste te brengen van de overige reserves.

Langlopende schulden9. Aangetrokken leningen

Stand per 1 januari 2016	0
Aangetrokken leningen	<u>5.250.000</u>
Stand per ultimo	5.250.000

Het volledige leningbedrag is aangetrokken van de provincie Fryslân.

Kortlopende schulden10. Nog op te nemen leningen (depot)

Van de verstrekte leningen is € 11.319.432 daadwerkelijk opgenomen. De resterende nog te trekken gelden à € 9.150.727 staan in depot.

MAZARS

600 11/5/2017

 MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN N.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

12. Overige kortlopende schulden

Overige kortlopende schulden betreffen kosten die in 2016 zijn gemaakt, maar die in 2017 worden gefactureerd c.q. afgerekend. De opbouw is als volgt:

Te factureren door leveranciers	151.255
Te betalen rente op langlopende schulden	68.281
Te betalen rente op leningen in depot	86.049
	0
Stand per ultimo	305.585

3.5 Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Per 31 december 2016 heeft FSFE bij 13 bedrijven offertes uitstaan, waarin voor € 30.000 aan participaties, € 5.375.526 aan leningen en € 8.222.691 aan achtergestelde leningen wordt aangeboden.

SVn verricht in opdracht van FSFE het beheer van het fonds en de aan het fonds ter beschikking staande middelen. Daarvoor hebben beide organisaties een overeenkomst gesloten met een looptijd van 15 jaar vanaf 14 juli 2014. De vergoeding die FSFE aan SVn betaalt voor het beheer van het fonds zal in 2017 € 1.208.000 (ex. BTW) bedragen en deze vergoeding loopt geleidelijk af naar € 938.000 (ex. BTW) in 2028 (het laatste volledige jaar).

3.6 Toelichting op de winst- en verliesrekening

Renteresultaat

13. Rentebaten

De opbouw is als volgt:

Rentebaten leningen	526.673
Rentebaten rekening-courant kredieten	4.583
Rentebaten liquide middelen	9.160
	540.416

14. Rentelasten

De opbouw is als volgt:

Rentelasten nog op te nemen leningen (depot)	-108.217
Rentelasten langlopende schulden	-68.281
	-176.498

De leningnemers van FSFE betalen rente over het gehele leningbedrag; over zowel het opgenomen deel als het niet-opgenomen deel. Over het gedeelte van de lening dat zij nog niet hebben opgenomen krijgen ze van FSFE een rentevergoeding. Dit zijn de 'Rentelasten nog op te nemen leningen'.

 MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN N.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

Overige opbrengsten

15. Opbrengsten uit participaties

FSFE had in 2016 nog geen opbrengsten uit participaties. Met alle ondernemingen is afgesproken dat pas na een aantal jaren de eerste dividendbetalingen worden gedaan.

Lasten

16. Management fee

Betreft de verschuldigde managementvergoeding aan Stichting SVn, dit conform de gesloten managementovereenkomst tussen FSFE BV en Stichting SVn.

17. Kosten Raad van Commissarissen

Betreft de vergoedingen die aan de commissarissen van FSFE zijn c.q. worden betaald voor hun werkzaamheden in de rapportageperiode.

18. Kosten Investeringscommissie

Betreft de vergoedingen die aan de leden van de Investeringscommissie zijn c.q. worden betaald voor hun werkzaamheden in de rapportageperiode.

19. Overige kosten

Hieronder zijn opgenomen:

Accountantskosten	6.050
Advieskosten	859
Bankkosten	442
Verzekeringskosten	4.538
	<hr/>
	11.889

20. Afwaardering op participaties en leningen

Op basis van de situatie bij de ondernemingen per ultimo 2016 zijn de participaties en leningen opnieuw gewaardeerd. Dit heeft aanleiding gegeven tot het opnemen van een bijzondere waardevermindering van € 75.000 op een achtergestelde lening. Deze casus is onder '3. Achtergestelde leningen' toegelicht.

3.7 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben na balansdatum geen gebeurtenissen met belangrijke financiële consequenties plaatsgevonden die niet in de jaarrekening zijn verwerkt.

MAZARS

2011/15/2017

MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN N.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

3.8 Overige gegevens

Controleverklaring

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen verklaring.

(Statutaire) regeling betreffende de bestemming van het resultaat

In de statuten van het FSFE is vastgelegd dat de Algemene Vergadering is bevoegd tot bestemming van (eventuele) winst die door vaststelling van de jaarrekening is bepaald en tot vaststelling van de uitkeringen.

Leeuwarden, 11 mei 2017

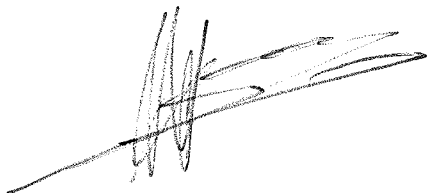
Bert van der Weerd, Michel Hendriks & Egbert Ludwig
Directieteam FSFE BV.

 MAZARS *(2011/15/2017)*
MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN N.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

4 Ondertekening jaarverslag en jaarrekening

Statutaire directie FSFE B.V.

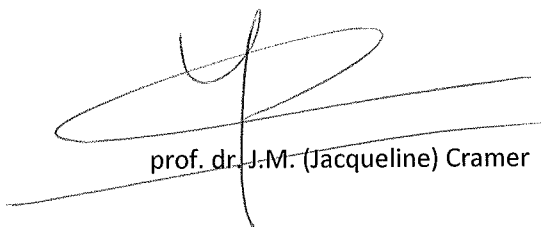

B. (Bert) van der Weerd

Raad van Commissarissen

B.J. (Bart Jan) Krouwel

prof. dr. J.M. (Jacqueline) Cramer

drs. H. J. (Hendrik Jan) Gorter

 MAZARS
2016/11/15/2017
MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN N.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden

5 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

 MAZARS *COO 11/5/2017*

MAZARS PAARDEKOOPER HOFFMAN N.V.

Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden